

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Wojska Polskiego, 86-100 Świecie**

*sporządzona w oparciu o art. 4 ust.1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a ustawy z dnia 6.09.2001 r.
o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1764)*

I. Cel kontroli:

Ocena realizacja wybranych zadań powiatu z obszaru wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: 12, 19, 20, 21, 27, 28 kwietnia 2017 r. oraz 19 maja 2017 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena

Uregulowania prawne dotyczące wyznaczania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jako podmiotu realizującego zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu (zwane dalej PCPR lub Centrum) działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Nr XXII/142/12 Rady Powiatu Świeckiego z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie nadania Statutu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu. PCPR posiada Regulamin Organizacyjny przyjęty Uchwałą Nr 90/750/13 Zarządu Powiatu Świeckiego z dnia 23 lipca 2013 r., który zmieniany był kilkakrotnie, w tym ostatnio Uchwałą Nr 58/492/16 z dnia 9 sierpnia 2016 r., określający zasady funkcjonowania, szczegółową organizację oraz tryb pracy Centrum oraz Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Zgodnie z art. 76 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697 z późn.zm.) zwanej dalej ustawą, w przypadku, gdy organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, w centrum tym tworzy się Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. W tym przypadku, w Dziale Pomocy Społecznej, Pieczy Zastępczej i Interwencji Kryzysowej utworzono Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, którego zadania zostały sformułowane w § 27 Regulaminu Organizacyjnego.

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej

Zgodnie z art.182 ust. 5, w związku z ust. 6 ustawy, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności. Aktualne sprawozdanie za 2016 rok zawiera dane na temat realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej wraz z realizacją budżetu, jak również zawiera dane dotyczące pozostałych zadań wykonywanych przez Centrum, a niewymienionych w w/w ustawie. Na podstawie przedstawionej dokumentacji stwierdzono, iż sprawozdanie za 2016 rok przekazane zostało 7 lutego 2017 roku. Uchwałą Rady Powiatu w Świeciu Nr IV/41/15 z 27 marca 2015 r. przyjęty został do realizacji na terenie powiatu świeckiego Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017, opracowany na podstawie zestawienia potrzeb z zakresu pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 182 ust. 6 w związku z ust. 5 ustawy. Program zawiera charakterystykę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej z odniesieniem do lat ubiegłych. Zawarte zostały w nim wnioski z analizy funkcjonowania pieczy zastępczej w latach 2012-2015, a dotyczące danych statystycznych. Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej odbywa się na podstawie corocznej sprawozdawczości z realizowanych celów. Informacje te przedkładane są Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności PCPR oraz Staroście i Radzie Powiatu w sprawozdaniu z efektów pracy organizatora, o którym mowa w art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy.

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych

• **Rodzinna piecza zastępcza**

Rejestr, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy, zawierający dane o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka, na terenie powiatu świeckiego prowadzi Dyrektor PCPR w Świeciu. W rejestrze umieszczone są także rodziny, sprawujących swoją funkcję wyłącznie wobec osób pełnoletnich. Rejestry zostały zgłoszone do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Na terenie powiatu na dzień 1 stycznia 2016 roku

funkcjonował 1 rodzinny dom dziecka oraz 3 rodziny zastępcze zawodowe (w tym 2 rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego), opiekujące się 13 dziećmi. W przeddzień kontroli nadal swoje zadania

realizował 1 rodzinny dom dziecka oraz funkcjonowały 4 rodziny zastępcze zawodowe (w tym 2 rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego), w których przebywało 16 podopiecznych. Według stanu na dzień 1 stycznia 2016 r. w 35 niezawodowych rodzinach zastępczych opieką było objętych 46 dzieci, z których 11 pochodziło z innych powiatów niż świecki. W tym samym czasie w 70 rodzinach spokrewnionych przebywało 95 dzieci, spośród których 14 było spoza powiatu. W 2016 r. powstało 7 nowych rodzin zastępczych spokrewnionych dla 8 dzieci, 3 rodziny niezawodowe dla 4 dzieci, 1 rodzina niezawodowa została przekształcona w zawodową (dla 3 dzieci) i powstała 1 nowa rodzina zawodowa. Rozwiązaniu uległo w tym czasie 12 rodzin zastępczych, co było skutkiem powrotu 2 dzieci pod opiekę rodziców biologicznych, umieszczeniem 2 dzieci w pieczy instytucjonalnej, przeprowadzką 2 rodzin na teren innego powiatu, uzyskaniem przez 2 podopiecznych pełnoletności, przerwaniem nauki przez 3 osoby pełnoletnie przebywające w pieczy zastępczej i rozwiązaniem 1 rodziny o charakterze pogotowia. Według danych na dzień 11 kwietnia 2017 r. w 33 rodzinach niezawodowych na terenie powiatu pieczę sprawowano nad 43 podopiecznymi, w tym 12 spoza powiatu świeckiego. Powiat prowadził wówczas 71 rodzin spokrewnionych dla 84 własnych i 12 dzieci spoza powiatu. Na terenie innych powiatów w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało wtedy 9 dzieci z powiatu świeckiego. W 2017 r. rozwiązaniu uległa 1 rodzina zastępcza, kiedy dziecko wróciło do rodziny biologicznej. W roku 2016 i 2017 Organizator pieczy na terenie powiatu świeckiego zrealizował wszystkie postanowienia sądu o umieszczeniu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

Dokumentacja, prowadzona dla rodzin zastępczych na terenie powiatu świeckiego, podzielona była na dwie części. Jedną stanowiły teczki, w których gromadzone były dokumenty rodziców z okresu przed ustanowieniem ich rodzinami zastępczymi, drugą segregatory z teczkami od dwóch do siedmiu rodzin. W teczkach gromadzono w sposób chronologiczny dokumenty o sytuacji rodziny i dziecka, a także dotyczące udziału rodziców w grupie wsparcia, opisu prac osoby zatrudnionej do pomocy przy pracach gospodarskich, kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego, odpłatności każdego z rodziców biologicznych. W trakcie kontroli przeanalizowano zawartość 4 teczek rodzin kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 8 teczek rodzin ubiegających się o ustanowienie rodziny zastępczej spokrewnionej. W pozostałych przypadkach rodziny zgłaszały się bezpośrednio do Sądu o ustanowienie ich rodzinami zastępczymi, a Sąd występował do PCPR w Świeciu o opinię na temat kandydatów. Po otrzymaniu informacji z Sądu, podczas rekrutacji kandydatów Centrum realizowało procedurę, zawartą w Zarządzeniu Nr 7/2015 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z dnia 3 kwietnia 2015 r.

w sprawie powołania zespołu opiniującego kandydatów na rodziców zastępczych, oceniającego spełnienie warunków przekształcenia rodziny zastępczej niezawodowej w rodzinę zastępczą zawodową.

Skutkiem działań zespołu powołanego na podstawie ww. Zarządzenia były m.in. umieszczane w teczkach kandydatów: wniosek do Organizatora o wszczęcie postępowania kwalifikacyjnego, arkusz pt.: „Wstępna kwalifikacja kandydatów ...”, wypełniany przez składających wniosek, „Kwestionariusz kwalifikacyjny...”, przygotowany przez pracowników PCPR, zaświadczenia lekarskie o stanie zdrowia, opinie pedagogiczne i psychologiczne, a także oświadczenia o spełnianiu przez kandydatów niektórych warunków, wymienionych w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny. W toku dalszych czynności zespół skontrolował zawartość segregatorów, prowadzonych dla 6 rodzin zastępczych spokrewnionych,

6 niezawodowych, 3 zawodowych i rodzinnego domu dziecka, stanowiących drugą część dokumentacji, związanej z prowadzoną opieką zastępczą na terenie powiatu. W segregatorach rodzin niezawodowych i spokrewnionych, powołanych do pełnienia swoich funkcji, znajdowały się dokumenty dotyczące aktualnej sytuacji dziecka, rodziców zastępczych oraz

teczki dotyczące alimentów od rodziców biologicznych tam, gdzie taka sytuacja miała miejsce. W pierwszej teźce umieszczano m.in.: oświadczenia rodziców zastępczych o posiadaniu części dokumentacji i informacji na temat dziecka, wymienionych w art. 38a ustawy o wspieraniu rodziny, kserokopie zaświadczeń lekarskich i opinii psychologicznych rodziców oraz diagnozy psychofizyczne dzieci. W jednym przypadku (przeszkolona wcześniej i oczekująca na umieszczenie w niej dziecka niezawodowa rodzina) dołączono zgodę rodziny na umieszczenie w niej dziecka i potwierdzenie kontaktu z dzieckiem przed umieszczeniem go w tej rodzinie, tj. realizację zapisu art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy. W drugiej teźce znajdowały się m.in.: Postanowienia sądów o umieszczeniu w rodzinie zastępczej, korespondencja z Ośrodkami Pomocy Społecznej, Plany pomocy dziecku, dokument zatytułowany „Sytuacja opiekuńczo-wychowawcza dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej”, przygotowywany przez pracowników Organizatora i wykorzystywany przy analizach sytuacji rodziny i dziecka, Protokoły ze spotkań w sprawie oceny sytuacji dziecka, Protokoły ze spotkań w sprawie oceny rodziny, Karty pracy koordynatora lub pracownika, realizującego wsparcie zgodnie z art. 77 ust. 1a ustawy.

Dyrektor PCPR 20 grudnia 2016 r. zaktualizował przekazywane do sądu dane w Rejestrze osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej i regularnie informował sąd o zmianach w środowisku. W roku 2016 w powiecie świeckim 1 raz, na wniosek rodziny zawodowej, która korzystała w tym czasie z wypoczynku, o którym mowa w art. 69 ustawy o wspieraniu rodziny, pieczę zastępczą nad dzieckiem powierzono rodzinie pomocowej. Wśród dokumentów, dotyczących rodziców, w teczkach znajdowały się: kopie aktualnych zaświadczeń lekarskich o stanie zdrowia, opinii psychologicznej, aktualizowanych kart z Rejestru rodzin, wysyłanego do Sądu, a także Zaświadczenia Kwalifikacyjne z 2005 r., potwierdzające ukończenie szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych.

W 2012 r. Dyrektor PCPR w Świeciu, przed podpisaniem przez Starostę Umowy o prowadzenie RDD, m.in. w sprawie kwalifikacji kandydatów kontaktował się z MRPiPS, skąd otrzymał potwierdzenie uznania posiadanych przez rodziców kwalifikacji formalnych za spełniające wymogi art. 44 ustawy o wspieraniu rodziny. Dokumentacja, prowadzona indywidualnie dla każdego dziecka z RDD, zawierała m.in.: Plan pomocy dziecku, terminowe modyfikacje Planu, dokumenty pt.: „Sytuacja opiekuńczo-wychowawcza...” z załącznikami w postaci np.: Karty pracy pracownika socjalnego, Notatki służbowej, Oświadczenia, Wyroku Sądu, informacji pisemnych ze szkoły. Znajdowały się także kopie Protokołów z okresowej oceny sytuacji dziecka. W indywidualnej dokumentacji dzieci umieszczane były kopie dokumentów, dotyczących np. ukończonych szkoleń przez rodziców zastępczych, wywiadów rodzinnych czy Karty pracy koordynatora lub pracownika socjalnego, co w opinii kontrolujących jest zbędne. Kontrolujący zauważyli także, że aktualna Umowa w sprawie prowadzenia rodzinnego domu dziecka obowiązuje do 30 kwietnia 2017 r. Z informacji, przekazanych przez Dyrektora PCPR wynikało, że została ona przedłużona. W tej sytuacji, zgodnie z art. 134 ust. 4 Organizator pieczy na terenie powiatu świeckiego był zobowiązany do oceny prowadzącego rodzinny dom dziecka na trzy miesiące przed wygaśnięciem poprzedniej Umowy. Należało więc tego dokonać w styczniu 2017 r., a w aktach rodziny znajduje się Protokół ze spotkania i oceny rodziny w dniu 18 lutego 2016 r.

Zgodnie z art. 57 ustawy, na wniosek rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej zatrudnia się w niej osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Starosta Świecki, po otrzymaniu takiego wniosku oraz Opinii pracownika socjalnego i Dyrektora PCPR, podpisał Umowę o świadczenie usług dla zawodowej rodziny państwa ██████. W wyniku przeprowadzonej analizy całości dokumentacji, zespół kontrolujący zwrócił uwagę, że przygotowywane Opinie psychologiczne, tam, gdzie rodzinę stanowi dwoje rodziców, dotyczą w jednym dokumencie obojga. Zarówno art. 42 jak i art. 46 ust. 3 ustawy wymaga jednak opinii dla konkretnej osoby, prezentującej indywidualnie zbadany i opisany stopień predyspozycji i poziom motywacji do sprawowania pieczy zastępczej. Ta informacja jest szczególnie ważna dla organizatora pieczy, który następnie prowadzi z rodziną bieżącą pracę. W ocenie kontrolujących opinie należy sporządzać indywidualnie dla każdego z kandydatów czy rodziców zastępczych.

Dla normowania sytuacji dzieci z uregulowaną sytuacją prawną PCPR, jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie powiatu świeckiego, współpracuje z Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Adopcyjnym w Toruniu Oddział w Bydgoszczy. W okresie objętym kontrolą zgłoszenia do Ośrodka kierował sąd i PCPR. W każdej sytuacji Organizator pieczy kompletował i w terminie przekazywał do Ośrodka pełną dokumentację dziecka, wymienioną w art. 139a ustawy o wspieraniu rodziny. Ośrodek, po dokonaniu kwalifikacji do przysposobienia krajowego, przekazywał Centrum dokument potwierdzający lub przeczący zakwalifikowaniu przez Komisję dziecka do przysposobienia.

• **Instytucjonalna forma pieczy zastępczej**

W ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej według stanu na dzień 11 kwietnia 2017 r. na terenie powiatu funkcjonowały cztery placówki opiekuńczo-wychowawcze (PO-W). Łącznie w placówkach przebywało wówczas 56 wychowanków, przy czym w PO-W nr 1 w Bąkowie było ich 28 (2 wolne miejsca), w PO-W nr 2 w Bąkowie – 5 (3 wolne miejsca), PO-W nr 3 w Bąkowie – 8 (2 wolne miejsca), a w PO-W w Topolnie 15 podopiecznych (5 wolnych miejsc). Spośród wszystkich wychowanków, 33 pochodziło z powiatu świeckiego, a 23 było z innych powiatów. W latach 2016-2017 nie było w placówkach przekroczeń obowiązujących limitów miejsc. W instytucjonalnej pieczy poza powiatem przebywało wówczas 3 dzieci, pochodzących z terenu powiatu świeckiego .

Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej.

Kontrola wykazała, że organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 128 pkt 1 ustawy, dokonywał ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu świeckiego.

W posiedzeniach zespołu każdorazowo brał udział psycholog zatrudniony w PCPR. Ponadto na posiedzenia zapraszane były inne osoby wskazane w art. 130 ust. 1 ustawy.

Ustalono, że po omówieniu sytuacji dziecka Zespół sporządzał protokół z dokonanych ustaleń, uwzględniający informację dotyczącą wysłuchania dziecka, co stanowi prawidłową realizację art. 4a ustawy. Zgodnie z zapisem zawartym w art. 131 ust. 2 ustawy organizator pieczy zastępczej na terenie powiatu, po dokonaniu oceny sytuacji dziecka, formułuje na piśmie opinię na temat zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazuje ją do właściwego sądu. W/w protokoły przekazywane są do Sądu w sposób zbiorczy. Ustalono, że kontrolowana jednostka prawidłowo realizowała zapisy ustawy w tym zakresie. W/w protokół był każdorazowo sporządzany w sposób jasny i rzeczowy z uwzględnieniem aktualnej sytuacji dziecka, jego potrzeb oraz sytuacji rodziców biologicznych. Na koniec zawarta była informacja dotycząca zasadności dalszego pobytu w pieczy. W związku z tym, że w/w ocena zawierała informacje dotyczące sytuacji dziecka, w tym również w zakresie sytuacji rodziców biologicznych, organ wypełniał prawidłowo zapis zawarty w art. 47 ust. 5 ustawy. Wszystkie opinie były przekazywane do sądu terminowo.

Tworzenie warunków do powstawania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych.

PCPR w Świeciu promuje ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez podejmowane działania i inicjatywy w tym zakresie. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora PCPR, realizując zapisy art. 180 pkt 4, PCPR w Świeciu w 2016 roku prowadziło kampanię na rzecz tworzenia rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych. W ramach działań rozpowszechniano informacje związane z rodzicielstwem zastępczym m.in. przez: umieszczanie plakatów i informatorów na stronie BIP, OIK, Starostwie Powiatowym; promowanie rodzicielstwa zastępczego podczas „Festiwalu Smaku”, „Lato we Wdeckim Parku Krajobrazowym”. W siedzibie Centrum dostępne są również ulotki i plakaty promujące ideę. Ponadto zorganizowano spotkanie integracyjne rodzin zastępczych oraz realizatorów powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Powiat Świecki planuje cztery spotkania dotyczące rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej na rok 2017. Spotkania te mają być organizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz sołectwami. Głównym celem spotkań ma być pozyskanie kandydatów na rodziców zastępczych oraz promowanie rodzinnych form pieczy zastępczej.

Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Zgodnie z art. 51 ustawy, zawodowa rodzina zastępcza i prowadzący rodzinny dom dziecka są obowiązani do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji. Ponadto z uzyskanych wyjaśnień od Dyrektora Centrum wynika, iż zaplanowano dalsze szkolenia podnoszące kwalifikacje w ramach Programu „Rodzina w Centrum”. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy, prowadzi szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Na podstawie przyjętych wyjaśnień ustalono, iż w 2016 roku przeszkolono 5 kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej oraz 2 kandydatów na zawodową rodzinę zastępczą specjalistyczną. Kandydaci przeszkoleni zostali przez trenerów zgodnie z programem PRIDE zatwierdzonym przez MPiPS decyzją NR DSR-I-5121-37-1-TU z dnia 29 listopada 2013 r.

Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia, rodzin pomocowych, specjalistycznego poradnictwa, pomocy wolontariuszy.

Realizując zadania z art. 180 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny w roku 2016 i 2017 organizator rodzinnej pieczy zastępczej zapewniał rodzicom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka, poradnictwo, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego poprzez pomoc psychologiczną w miejscu zamieszkania, grupę wsparcia wraz z poradnictwem indywidualnym, prowadzonym po zakończeniu spotkania grupowego. Informacje na temat terminów spotkań grupy wsparcia przesyłane były do rodzin drogą pocztową. Z każdego zajęcia prowadzone były listy obecności z podpisami uczestników. W ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świeciu, który świadczy bezpłatnie poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne oraz terapeuty uzależnień. Poradnictwo świadczone jest w systemie ciągłym w wyznaczonych terminach zgodnie z pracą Ośrodka. Szczegółowych informacji dotyczących specjalistycznego wsparcia udzieliła Dyrektor PCPR w formie pisemnej. Z oświadczenia Dyrektora PCPR wynika, że w 2016 r. funkcjonowała 1 rodzina pomocowa, w okresie od 3 lipca 2016 r. do 10 lipca 2016 r. Powodem

umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej był urlop rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego. Dziecko zostało umieszczone w drugiej rodzinie zawodowej. Rodziny utrzymywały ze sobą kontakt w związku z czym dziecko znało rodziców pomocowych. Dyrektor PCPR oświadczyła również, że w okresie objętym kontrolą Centrum nie korzystało z pomocy wolontariuszy, gdyż żadna z nich nie wniosowała o taką formę wsparcia.

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz powoływanie centrów do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Na terenie powiatu świeckiego nie funkcjonuje żadna placówka wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym oraz powiat nie zleca prowadzenia takiej placówki.

Uchwałą Nr XXIII/151/12 z dnia 19 grudnia 2012 r. Rada Powiatu Świeckiego utworzyła z dniem 1 stycznia 2013 roku Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Bąkowie. Centrum jest jednostką budżetową Powiatu Świeckiego powołaną do obsługi ekonomiczno-administracyjnej i organizacyjnej trzech placówek.

Działalność i zatrudnienie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Na dzień kontroli organizator rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnił 1 koordynatora, 4 pracowników socjalnych oraz 1 specjalistę pracy z rodziną, wykonujących zadania koordynatora. Wszyscy pracownicy zatrudnieni są na umowę o pracę w ramach zadaniowego systemu czasu pracy.

W związku z chorobą 1 pracownika socjalnego, przebywającego na zwolnieniu lekarskim od 16 listopada 2016 r., Dyrektor PCPR podjęła decyzję o okresowym zwiększeniu obowiązków i powierzeniu dodatkowych zadań, co w tym przypadku dotyczy zwiększenia liczby rodzin zastępczych, będących pod opieką koordynatora lub pracownika wykonującego jego zadania. W związku z tym pracownicy w tym okresie otrzymują dodatek specjalny. W marcu b.r. ogłoszono nabór na pracownika, jednak do dnia kontroli nie wyłoniono nikogo. Zespół kontrolujący ustalił, że zatrudniony koordynator posiada wykształcenie zgodne z obowiązującymi przepisami, zawartymi w art. 78 ustawy. Akta osobowe zawierały stosowne oświadczenia w zakresie wymogów art. 78 ust. 1 pkt 2, 3 i 4. Zakres czynności został podpisany przez strony oraz dołączony do akt. Ponadto ustalono, że koordynator rodzinnej pieczy zastępczej spełnia warunki określone w art. 79 ust 3 i 4 ustawy. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą, podnosił swoje kwalifikacje w zakresie pracy z rodziną lub dziećmi poprzez udział w szkoleniach. W 2016 roku pani [REDAKTOWANE] ukończyła m.in. szkolenie z zakresu przemocy seksualnej i innych form krzywdzenia dziecka oraz z zakresu najnowszych zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Szkolenie zorganizowane zostało przez Ośrodek Psychoprofilaktyki w Krakowie. Analiza dokumentacji prowadzonej przez koordynatora potwierdza realizację zadania wynikającego z art. 77 ust. 1 ustawy, który stanowi, że rodziny

zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się, [REDAKTOWANE] na ich wnioski, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze nieobjęte wsparciem koordynatora, tylko pracownika wykonującego jego zadania, wniosku nie składają. Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznacza Organizator, po zasięgnięciu opinii odpowiednio rodziny zastępczej [REDAKTOWANE] lub prowadzącego

rodziny dom dziecka. W wyjaśnieniu Dyrektor PCPR podała, że wyznaczenie koordynatora odbywa się w 2 etapach: formalnym i faktycznym. Wyznaczenie formalne polega [REDAKTOWANE] na rozpatrzeniu wniosku rodziny poprzez wyznaczenie dla niej koordynatora. Faktyczny kontakt następuje poprzez wejście koordynatora w środowisko. Przesłanką negatywną do dalszej współpracy z wyznaczoną osobą jest odmowa współpracy rodziny z danym koordynatorem. Przyjęcie zaproponowanej osoby i brak sprzeciwu uznawane jest jako pozytywne zaopiniowanie danej osoby. Proces współpracy koordynatora z rodziną jest na bieżąco monitorowany. W przypadku braku możliwości dalszej współpracy konieczna jest zmiana osoby udzielającej wsparcia rodzinie. W ocenie Organizatora zastosowana w/w praktyka świadczy o realnym wpływie rodziny na to, z jaką osobą chce i może współpracować. Ponadto ustalono, że koordynator rodzinnej pieczy zastępczej sporządza plan pomocy dziecku, który następnie przesyłany jest do Ośrodka Pomocy Społecznej w celu akceptacji i podpisania przez asystenta rodziny lub pracownika pracującego z rodziną biologiczną dziecka. W ocenie osób kontrolujących rola OPS polega wyłącznie [REDAKTOWANE] na podpisaniu planu, a nie współpracy, o której mowa w art. 77 ust. 3 pkt 2. Koordynator lub pracownicy wykonujący jego zadania przed rozpoczęciem pracy otrzymywali wykaz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka objętych wsparciem z danymi teled adresowymi rodziny, który był aktualizowany [REDAKTOWANE] w przypadku dokonania zmian. W każdym roku koordynator

sporządza, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny, sprawozdanie z efektów pracy za dany rok, według opracowanego schematu, które przedkłada organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej. Organizator pieczy na podstawie sprawozdań pracowników sporządza zestawienie zbiorcze dotyczące

zmian w funkcjonowaniu rodzinnej pieczy zastępczej w danym roku. Zgodnie z zapisem art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką więcej niż 15 rodzin zastępczych. Analizując zapis art. 79 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zespół kontrolujący ocenił prawidłową realizację tych przepisów.

Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych na jego terenie lub na terenie innego powiatu.

PCPR po otrzymaniu postanowienia sądu o utworzeniu rodziny zastępczej podejmowało działania mające na celu ich finansowe wsparcie. Zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny, Centrum udzielało rodzinom zastępczym świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka w wysokości 660 zł miesięcznie w rodzinie zastępczej spokrewnionej, a w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz rodzinnym domu dziecka 1000 zł miesięcznie. Ponadto na wniosek rodziny zastępczej, na podstawie art. 88 ust. 1 ww. ustawy, PCPR przyznawało świadczenia i dodatki, o których mowa w art. 81 i 83 ustawy. Zgodnie z obowiązującymi od 1 kwietnia 2016 r. przepisami znowelizowanej ustawy o wspieraniu rodziny, wprowadzonymi ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, rodzinie zastępczej do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, na każde dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia przyznano dodatek w wysokości 500 zł miesięcznie, zwany „dodatkiem wychowawczym”.

Wytaczanie powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie obowiązany do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii asystenta rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie nie został przydzielony asystent rodziny - po zasięgnięciu opinii podmiotu organizującego pracę z rodziną, może dochodzić na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych. Kierownik jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych, w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. Jak wynika z analizy dokumentacji, Dyrektor PCPR w Świeciu, podejmuje działania w tym zakresie. W 2016 r. skierowano 16 pozwów o alimenty dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej pochodzących z powiatu świeckiego, z czego w 5 przypadku zasądzono alimenty, 11 powództwa oddalono. W 2017 r. Centrum skierowało 2 pozwy o alimenty, z czego 1 sprawa w toku, 1 powództwo oddalono.

Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych, o których mowa w art. 180 pkt 14 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W okresie poddanym kontroli PCPR w Świeciu sporządzało z zachowaniem wymaganego terminu, sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o których mowa w art. 193 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W kontrolowanym okresie 2016 i 2017 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przekazywało informacje o nieponoszeniu opłaty zobowiązanych do tego rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Obecnie zgłoszenia dokonywane są do Krajowego Rejestru Długów BIG S.A, Biura Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A, Rejestru Dłużników ERIF S.A oraz Krajowego Biura Informacji Gospodarczej. W 2016 roku zgłoszono 5 dłużników, natomiast w 2017 roku nie dokonano żadnego zgłoszenia. Kontrolujący zwrócili uwagę, iż zgodnie z art. 193 ust.8 zgłaszanie do BIG należy do wyłącznych kompetencji Starosty. Zadania nie może więc realizować PCPR.

Sprawowanie kontroli

Zarząd Powiatu Świeckiego, na podstawie art. 38b ustawy o wspieraniu rodziny sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Zarząd Powiatu Świeckiego Zarządzeniem Nr 57/15 z dnia 9 września 2015 r. określił organizację oraz tryb przeprowadzania kontroli do realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Następnie Uchwałą Nr 25/218/15 z dnia 9 września 2015 r. upoważnił do sprawowania kontroli nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-

wychowawczymi, panią [REDAKTOWANE] (głównego specjalistę ds. kontroli wewnętrznej i zarządczej w Starostwie Powiatowym w Świeciu) oraz pana [REDAKTOWANE] (psychologa zatrudnionego w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Świeciu).

Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodzi i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187 ust.1 ustawy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało rządowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy, w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016”.

Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w okresie od stycznia 2016 roku do dnia kontroli nie finansowało pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy tj. cudzoziemców mających miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Ponoszenie odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 194 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny, starosta ustala rodzicom biologicznym wysokość opat za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych, w formie decyzji administracyjnych, po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu. Zgodnie z art. 194 ust. 2 ustawy, Rada Powiatu Świeckiego określiła w drodze Uchwały Nr XIV/95/12 z dnia 22 lutego 2012 r. szczegółowe warunki umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą wobec 174 osób wydano decyzję odstępującą całkowicie od ustalenia opłaty, wobec 4 osób decyzję odstępującą częściowo od ustalenia opłaty, natomiast 4 osoby uzyskały decyzję ustalającą pełną odpłatność. Zgodnie z art. 193 ust. 1 pkt 2 za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Za ponoszenie opłaty rodzice odpowiadają solidarnie. Badana dokumentacja wskazuje na właściwą realizację zadania w zakresie ustalania opłaty, o której mowa w art. 95 ust. 1 ustawy.

Osoby pełnoletnie w pieczy zastępczej.

Zarówno w rodzinnej jak i instytucjonalnej pieczy zastępczej, po spełnieniu ustawowych warunków, mogą przebywać i korzystać z pomocy osoby pełnoletnie. Na dzień 1 stycznia 2016 r. we wszystkich rodzinach zastępczych na terenie powiatu świeckiego było 12 takich osób oraz 3 osoby w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Stan na dzień 11 kwietnia 2017 r. wyniósł: 24 osoby w rodzinach i 5 osób w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że aktualnie 18 rodzin zastępczych opiekuje się wyłącznie pełnoletnimi wychowankami i przebywa w nich 20 podopiecznych. Analiza dokumentacji wykazała, iż zgodnie z art. 37 ust. 2 rodzina wyraża zgodę na pozostanie pełnoletniego wychowanka w pieczy. Na podstawie złożonych wyjaśnień ustalono, iż rodziny te ujęte są w rejestrze rodzin zastępczych przekazywanym do sądu. Ponadto, środowiska te objęte są opieką Organizatora lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w ramach limitu rodzin. Praca z rodziną i pełnoletnim wychowankiem polega głównie na udzielaniu pomocy i wsparcia w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej, w tym: udzielanie wsparcia w realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, monitoring realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, udzielanie wsparcia rodzinie zastępczej. PCPR w Świeciu przyznawało pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, określoną w art. 140 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym oraz finansowanie pomocy.

PCPR w Świeciu przyznawało pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, określoną w art. 140 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność oceniono pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Dyrektorowi PCPR.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej

Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:
Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej